

Максим Мерзлікін, викладач*Харківська державна академія фізичної культури**Харків, Україна*

КОМАНДНІ ТАКТИЧНІ ДІЇ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ У НАПАДІ

Вступ. Командні тактичні дії складаються із взаємодії всіх гравців на передній та задній лінії, а також між лініями. Командні тактичні дії у нападі прямо залежать від системи гри, яку обирає команда. Усі ці групові взаємодії гравців входять до складу тактичних комбінацій, які вивчаються командою заздалегідь [4]. При залученні різної кількості гравців, виведення їх для атаки у різні зони, з різних за швидкістю та висотою передач зумовлює виникнення різноманітних комбінацій у атаці. Існують комбінації, які грають лише з прийому подачі суперника та комбінації, які використовуються у контратаці. Результативність нападу у волейболі досягається не тільки від індивідуальної технічної і тактичної підготовленості гравців та чіткої взаємодії ланок, але й від злагоджених командних дій [2].

Мета дослідження. На основі літературного аналізу виявити основні системи використання зв'язуючих гравців у тактичній схемі гри волейболістів у нападі.

Методи дослідження. Аналіз науково-методичної літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Командні тактичні дії у нападі прямо залежать від системи гри, яку обирає команда. Якщо не говорити про початковий етап підготовки гравців, де всі гравці і виконують перше командне торкання, і почергово передачу під атаку, і атакуючі дії, то можна виділити такі системи гри команди:

- 4:2 – коли на майданчику знаходяться два гравці, які виконують передачу під атаку, та чотири, які виконують завершальні атакуючі дії;
- 5:1 – система гри команди, коли гравець, що виконує передачу під атаку, один, решта гравців – нападники.

Саме тому у командних тактичних діях заведено виділяти: взаємодію гравців команди при організації атак з прийому подачі суперника, тобто стандартні комбінації, які награвляються залежно від системи гри команди – 5:1, 4:2; взаємодію гравців команди при організації контратакувальних дій після прийому нападаючого удару суперника, тобто догравання м'яча. У першому та другому випадку також заведено розподіляти організацію атаки через зв'язуючого гравця, що знаходиться на передній та на задній лініях [4].

У випадках, коли зв'язуючий гравець знаходиться на передній лінії, розглядають варіанти атаки гравців команди після першого командного торкання та після передачі зв'язуючого гравця. Тобто, атака на сторону суперника буде здійснюватися у першому випадку у два командних торкання, а у другому випадку – в три.

У випадках, коли зв'язуючий гравець заходиться на задній лінії і виходить для передачі, мають місце взаємодії при першому командному торканні, тобто прийомі м'яча, у зонах 1, 6, 5. [1].

Ефективність командної тактики нападу залежить від рівня технічної підготовленості кожного гравця окремо та команди у цілому, злагодженості дій усіх гравців та окремих ланок, точності виконання попередньо поставлених завдань та своєчасної її корекції. Найрезультативнішою системою гри у нападі вважають систему 5:1, коли на майданчику знаходиться один зв'язуючий гравець, який постійно виконує другу передачу під атаку, окрім випадків, коли йому не зручно виконувати її через неякісний прийом або він сам його виконує [3]. Залежно від системи гри команди виділяють нападників першого темпу, другого темпу та при системі гри 5:1 – діагонального нападника. Нападник першого темпу завжди першим розпочинає рух у зону нападу, саме від того, наскільки вчасно буде виконане його переміщення, залежить розвиток подальших атакуючих дій команди. У більшості випадків гравець першого темпу виконує свої функції у центральній частині сітки, також на нього покладають функції центрального блокувального – гра перед сіткою та блок. Нападник другого темпу та діагональний гравець починають свій рух у визначену ігровою комбінацією зону після гравця першого темпу. У більшості випадків вони діють з краю сітки. При такій системі гри, коли зв'язуючий знаходиться на задній лінії, він може загравати усіх трьох нападників передньої лінії та гравців задньої лінії. Те ж саме, коли на передній лінії. Їй віддають перевагу усі висококваліфіковані команди, тому що вона дозволяє застосовувати найгостріші, складні і цікаві тактичні комбінації. Найвища ефективність досягається тут у тому випадку, коли нападники володіють

ударами, різними за швидкістю та висотою передач [2].

Висновки. Отже, командна тактика гри у нападі розглядається як комплекс спеціальних прийомів і способів, що необхідні для вирішення конкретних задач в різноманітних ігрових ситуаціях. Вивчивши спеціальні прийоми і засоби, що необхідні для вирішення тактичних задач в нападі, можна зробити висновок, що командна тактика представляє собою найбільш складну частину ігрової діяльності, де одночасно об'єднується теорія і практика. Важливе місце у тактиці займають командні тактичні дії у нападі. Вони пов'язані з передбаченням ігрових ситуацій, вибором місця, ігровою активністю і виконанням техніко-тактичних дій, та застосуванням загальнокомандних систем гри.

Список використаної літератури

1. Скрипак О.Р., Ляхова Т.П. Рівень техніко-тактичних дій зв'язуючого гравця в змагальній діяльності волейболісток. Споривні ігри. 2017. №3. С. 61-65.
2. Мельник А.Ю. Особливості гравців різних амплуа у волейболі // Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти. 2023. Т. 1. С. 84-86.
3. Ляхова Т.П. Особливості ігрових функцій зв'язуючого у сучасному класичному волейболі // Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор та одноборств у закладах вищої освіти. 2021. Т. 1. С. 51-54
4. Кулаков Ю.Є., Вертелецький О.І. Тактика гри у волейбол. Миколаїв: МНУ. 2019. 124с.